

طراحی کردن به شیوه‌ای که نیمه مؤنث جهان را از فضاهای عمومی کنار بگذارد اصلاً به منابع ربطی ندارد، مسأله اولویت‌هاست

این فراموشی حادثه‌آفرین است

خلاصه‌ای از کتاب invisible women زنان نامرئی

شیرین شاه‌نظاری
نویسنده

با توجه به این واقعیت که نیمی از جمعیت جهان زنان هستند، نیمی که با دیدگاه اقلیت به آنها نگاه می‌شود؛ این کتاب به بررسی نیازهای زنان در تمام زیرساخت‌ها از کوچک‌ترین تا بزرگ‌ترین آنها می‌پردازد و با مثال‌های ملموس که همه ما هر روز با آنها روبه‌رو هستیم، ما را به این واقعیت می‌رساند که بازنگری لازم تمام این پروژه‌ها و قوانین است.

این کتاب با مثال ساده‌ای شروع می‌شود و آن بحث بر سر اولویت برفروبی پیاده‌روها بر خیابان‌هاست. در این تحقیق گسترده معلوم شد، کسانی که در پیاده‌روها آسیب می‌بینند چند برابر راننده‌ها و موتورسواران هستند و نکته اصلی این تحقیق که به موضوع کتاب ربط دارد و آن را حائز اهمیت می‌کند آن است که نتایج این تحقیق می‌گوید، آسیب‌دیدگان در پیاده‌رو اغلب زنان هستند و متفاوتی دارند و مسیر تردد آنها به صورت زنجیره‌ای است. آنها به خرید می‌روند، فرزندان خود را به مهد کودک یا مدرسه می‌برند، سر کار می‌روند و یا ممکن است برای رسیدگی به والدین خود در راه باشند. اما آقایان اغلب یک مسیر رفت و برگشت به محل کار را طی می‌کنند. این اشکال از آنجا شروع می‌شود که مردان این پروژه‌ها (مثل اولویت برفروبی خیابان بر پیاده‌رو) را بر اساس نیازهای خود طراحی کرده و قصد نادیده گرفتن زنان را نداشته‌اند، فقط فراموش کرده‌اند که آنها را در نظر بگیرند.

نویسنده در کتابش به این موضوع که زنان شاغل یک عامل مهم در تولید ناخالص ملی هستند و به کار با مزد و بدون مزد می‌پردازند، اشاره می‌کند و می‌گوید، طبق آمار کشورهای مختلف، زنان پول نقد کمتری از مردان در اختیار دارند.

زنان در کل جهان چند برابر مردان کار می‌کنند که اغلب آن بدون مزد است. «طبق آمار بنیاد بین‌المللی پول، این مقدار را می‌توان به دو برابر مراقبت بیشتر از کودک و چهار برابر کار خانگی بیشتر هم تقسیم‌بندی کرد.»

در تحقیقی که از زنان اوگاندا انجام شده، نگهداری و مراقبت از کودکان، کارهای خانه، نگهداری از بستگان مریض، کار در مزرعه و آشپزی، کارهایی است که بدون مزد انجام می‌دهند و «طبق برآورد بانک جهانی، زنان اوگاندا روزانه به طور میانگین ۱۵ ساعت و مردان میانگین ۹ ساعت کار می‌کنند» و زمان فراغت برای زنان در اوگاندا یک ساعت و برای مردان چهار تا پنج ساعت است. البته این آمار در کشورهای مختلف متفاوت است.

بحث بعدی زنانی هستند که اغلب از حاشیه شهرها، هر روز مسافت زیادی را با وسایل حمل‌ونقل عمومی طی می‌کنند تا به محل کار خود برسند و در این میان با اتفاقاتی که در قانون بیشتر کشورها جرم تلقی نشده روبه‌رو هستند. مزاحمت‌ها، متلک و یا تعقیب و آزار کلامی و لمسی. در بعضی کشورها این مسأله به قدری زیاد و آزاردهنده است که زنان ترجیح می‌دهند از شغل خود دست بکشند. تحقیقی که در لندن، سال ۲۰۱۷ صورت گرفت نشان داد ۹۰ درصد افرادی که آزار جنسی را تجربه می‌کنند، آن را گزارش نمی‌دهند. برای این مسأله

می‌توان از راه‌حل‌های ارزان مانند نصب تابلوی زمانبندی حرکتی وسایل نقلیه عمومی، ایستگاه‌های شفاف با نور زیاد، قرار دادن ایستگاه‌ها در محل‌های پررفت و آمد... استفاده کرد.

نویسنده در پایان بخش اول می‌گوید: «طراحی کردن به شیوه‌ای که نیمه مؤنث جهان را از فضاهای عمومی کنار بگذارد اصلاً به منابع ربطی ندارد. مسأله اولویت‌هاست و در حال حاضر این امر چه نسجیده باشد چه نباشد، زنان را در اولویت نگذاشته، این وضعیت آشکارا ناعادلانه و نشانه بی‌سوادی اقتصادی است.»

زمانی که دانشمندان می‌گویند، نباید بیشتر از ۴۰ ساعت در هفته کار کرد روی صحبتشان زنان نیستند، زیرا زنان خیلی بیشتر از این زمان کار می‌کنند و این مسأله علمی وقتی نمود پیدا می‌کند که در بررسی‌ها معلوم می‌شود زنان ۵۳ درصد بیشتر از مردان استرس دارند.

در جای دیگری نویسنده به تحقیقی که در امریکا انجام شده می‌پردازد که نشان می‌دهد وقتی زنان وارد یک صنعت می‌شوند، آن صنعت به دستمزد پایین‌تری روی می‌آورد و پرستیژ خود را از دست می‌دهد، این نشان‌دهنده آن است که کار با دستمزد پایین است که زنان را انتخاب می‌کند و نه برعکس.»

در این کتاب در مورد تفاوت بازنشستگی، شایسته‌سالاری و تفاوت میان فرصت‌های شغلی زنان و مردان، آمار و تحقیقاتی که در کشورهای مختلف اروپایی، امریکایی و آسیایی شده می‌پردازد و بارها به این مسأله که دلیل این سوگیری‌ها در اکثر موارد به عمد نبوده بلکه به دلیل این است که تصمیم‌گیرندگان مرد بوده و نیازهای خود را مد نظر گرفته‌اند، اشاره می‌کند.

در بخش سوم کتاب در مورد کشاورزی و نقش پنهان زنان بحث می‌کند. شکاف در داده‌ها باعث می‌شود که در تحقیقات فقط با مردان صحبت شود. در بخشی از کتاب آمده است:

«سندی ازگیتس در سال ۲۰۱۲ داستان یک سازمان بی‌نام را تعریف می‌کند که می‌خواست واریته‌های بهبود یافته محصولات اصلی را اصلاح نژاد و توزیع کند. وقتی این سازمان آزمایش‌های میدانی خود را برای بهبود انجام می‌داد تقریباً فقط با مردان صحبت کرده بود. کشاورزان مرد گفته بودند باردهی مهم‌ترین ویژگی است و بنابراین سازمان به محصولی رسید که زیاد بار می‌داد، اما وقتی توزیع شد و خانوارها از آن استقبال نکردند متعجب شد.»

در ادامه به علت شکست این پروژه می‌پردازیم. «زنان کشاورز در این منطقه، باردهی را مهم‌ترین نکته نمی‌دانستند. آنها به عوامل دیگری اهمیت می‌دادند، مثلاً اینکه این محصول به چقدر آماده‌سازی زمین و وجین کردن نیاز دارد و به این اهمیت می‌دادند که در نهایت پختن این محصولات چقدر زمان می‌برد (چون این کارها زنانه است)» تنها کاری که این طراحان لازم بود انجام دهند صحبت با چند زن بود تا نتیجه شگفت‌انگیزی بگیرند. از این دست مثال‌ها نه تنها در بخش اداری و کشاورزی بلکه در زیرساخت‌های شرکت‌های بزرگی مانند اپل و گوگل هم دیده می‌شود که مطالعه آن بسیار جالب و خواندنی است.

این سوگیری‌ها بخش درمان و دارو، محل کار و ساخت‌وساز در بحران‌هایی مانند سیل، زلزله و سونامی را هم شامل می‌شود.

در این کتاب آمده است:

«مسأله بستن شکاف جنسیتی در داده‌ها فراتر از حقوق زنان است. همان‌طور که از تأثیر زنان در سیاست، مذاکرات صلح و طراحی و برنامه‌ریزی شهری فهمیده‌ایم، بستن شکاف‌های داده‌ای به نفع همه است.» و در پایان این کتاب را به همه زنان، مهندسان، مسئولان، قانونگذاران و تمام کسانی که با دلسوزی دغدغه‌بازسازی زیرساخت‌ها را دارند، پیشنهاد می‌کنم. در ضمن یادگست این کتاب با نام زنان نامرئی، از مجموعه بی‌پلاس را هم می‌توانید گوش کنید و لذت ببرید. با امید جهانی بهتر.

خانم کریولاین پروز متولد ۱۹۸۴ روزنامه‌نگار و فعال مدنی بریتانیایی در رشته زبان و ادبیات انگلیسی از کالج کبیل آکسفورد و نویسنده کتاب زنان نامرئی است. این کتاب دارای شش بخش است و از نادیده گرفتن زنان در طراحی‌های شهری، روستایی، کشاورزی، درمان و دارو، بیمه، کار و سیاستگذاری‌ها در طراحی‌های خرد و کلان می‌گوید.

Caroline Emma Criado Perez

مسأله بستن شکاف جنسیتی در داده‌ها فراتر از حقوق زنان است. همان‌طور که از تأثیر زنان در سیاست، مذاکرات صلح و طراحی و برنامه‌ریزی شهری فهمیده‌ایم، بستن شکاف‌های داده‌ای به نفع همه است